

Koen Lemmerop HMKV III

klei

Scheppingsverhalen komen in veel culturen voor.

De Bijbel begint met niet minder dan twee versies.

God is de grote Boetseerder.

Hij laat zijn verbeelding en creativiteit de vrije loop.

Hij staat aan het begin,

Hij brengt orde in de chaos

en blaast de mens zijn goddelijke adem in.

Geschapen naar het beeld en de gelijkenis van God,

is ook de mens fantasie en

scheppingskracht ingebakken.

Zonder verbeelding kan een mens niets leren.

Verbeelding zet aan tot creativiteit, nieuwe projecten

en tot relativeringsvermogen.

Onderwijs dat hoofd, hart en handen aanspreekt,

zal dus ook verbeelding en creativiteit stimuleren en cultiveren.

De bekende natuurkundige Albert Einstein (1879-1955) zei: "Verbeelding is veel belangrijker dan kennis.

Kennis is eindig.

Verbeelding omvat de wereld."

*Of het nu God was
die de mens boetseerde
naar zijn beste beeld,
met de beste klei en leem
en een toefje gras erop
voor het haar.*

*Of de mens
die God boetseerde
naar zijn beste beeld,
met zijn beste verbeelding
en Hem projecteerde
op een wolk in de hemel.*

*Laten we vooral
blijven boetseren
naar ons beste beeld,
met onze beste verbeelding
en onze beste klei en leem,
aan de mooiste mensen,
aan de mooiste God
en aan schoonheid overal
daartussenin.*

U ook, God.

lesja

klei klei klei klei klei klei klei klei klei klei

Voor Martha Nussbaum, een hedendaagse Amerikaanse filosoof, zijn lessen taal, geschiedenis, kunst, godsdienst en filosofie, van kleins af aan levensnoodzakelijk, want ze leren je kritisch nadenken, argumenteren en debatteren, ze helpen je verwondering, inlevingsvermogen en verbeeldingskracht ontwikkelen. Wie kan lachen en spelen, ziet de ander niet als een bedreiging. Verbeeldingskracht leidt tot een verdraagzame samenleving en tot een gezonde zakencultuur, want enkel flexibele, open en creatieve geesten brengen vernieuwing.

Verbeelding is als een spier: ze wordt slap en ongepolijst als ze niet genoeg gebruikt wordt. Laten we dus onze spierballen rollen. Door creatief te zijn en je verbeelding te laten spreken – dwars door alles heen – kom je allemaal schatten op het spoor!

Bij de cover: Kneedbaar uit de aarde gehaald, vol creativiteit als je genoeg verbeelding hebt om de materie vleugels te geven. Eenmaal gedroogd moet je de klei aan het vuur toevertrouwen om het breekbare duurzaamheid te geven.

sprakeloos

wist niet meer wat
ik zeggen wou
en vond mijn
handen
in de klei terug
woord-en-loos
beeld-en-taal

Leraren zijn kunstenaars en kunstenaars zijn leraren

Kunstenaars zijn zoekers. Met creativiteit en verbeelding gaan ze op zoek naar identiteit. Ze scheppen een beeld van de werkelijkheid in verhalen en gedichten, in klei, in aarde en in verf, in klanken en in beelden. De kunst die kunstenaars creëren toont iets van hun onzegbare, onzichtbare, onmeetbare zelf.

Leraren scheppen de ruimte voor leerlingen om zichzelf te worden; ze tonen leerlingen waar ze vandaan komen. Ze zorgen ervoor dat leerlingen niet gedwongen worden hun verleden te herhalen. Ze durven leerlingen doen hopen, hopen om van hun leven iets schitterend te maken, om een mooiere, een betere wereld te creëren.

Inspirerende kunstenaars en gemotiveerde leraren zijn bevlogen mensen. Bevlogen mensen geven anderen vleugels. Leraren en kunstenaars leren mensen boven het hier en nu uitstijgen.

Leraren en kunstenaars zorgen ervoor dat we onze zorgen en onze boosheid achter ons laten om vrij te worden voor een toekomst waarin alles wat nog niet het geval is, op een dag mogelijk kan worden. De belangrijke dingen in ons leven zijn niet maakbaar en niet programmeerbaar, maar voorspellen een 'traagheid' en onvoorspelbaarheid van leren en tijd.

Kunstenaars en leraren durven de dingen aan hun eigen ongestoorde ontwikkeling over te laten, die van binnenuit komt en die zich niet laat haasten of versnellen.

Verbeelding geeft ruimte aan het onbeheersbare, heeft oog voor wat niet onmiddellijk nuttig is, voor het esthetische, het religieuze, het spirituele. Problemen zijn niet op één bepaalde manier op te lossen door een vooropgestelde methode slaafs te volgen. Platgetreden paden worden verlaten, tegendraadse vernieuwende oplossingen bedacht voor de problemen die in het verleden niet opgelost werden.

Carl Snoecx op de opening van de tentoonstelling 'Identiteit - collectief d' Abdij', pedagogische begeleidingsdienst regio West-Vlaanderen, 19 oktober 2017

Lees ook het [volledige artikel](#) online in het digitale Leeftochtnummer.

Vorming rust kinderen, jongeren en volwassenen toe voor de steeds complexere wereld van vandaag en morgen. Ze leren deze wereld ontdekken en bekwamen zich om met engagement, kritische zin en creativiteit erin aan de slag te gaan.

Uit: [Visietekst katholieke dialogeschool](#)

Jaargang 33
nummer 9
mei 2018

LEEFTOCHT
LIGHT

v.u. Lieven Boeve, Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Proviand voor onderweg
Een verademing voor onderwijsmensen
Maandelijks inspiratiebron
in de rubriek Leeftocht van
www.katholiekonderwijs.vlaanderen
Reacties zijn welkom op
identiteit_kwaliteit@katholiekonderwijs.vlaanderen

in het atelier van de beeldhouwer

aarde én vuur
wind én water
ikzelf én mijn god
ongeveer 36 kubieke meter hierbinnen
én de oneindige ruimte daarbuiten
woeste worsteling
én onverbiddelijke aanbidding
tot geborgen
ver-BEELD-ing

Peter Deltour

Hand- en hartewerk

Het Bijbelse scheppingsverhaal drukt de dubbelheid van de mens uit met de beelden van klei en adem.

Eerst kneedt God 'stof, van de aarde genomen' en boetseert de mens.

Daarna 'blaast Hij hem de levensadem in zijn neus'. Daardoor wordt de mens een levend wezen.

Handwerk en daarna hartewerk: in de klei-mens zijn eigen levensadem inblazen.

Kristiaan Depoortere, Klei en Adem, Bussum, 1982.

LEEFTOCHT
LIGHT

jaargang 33

nummer 9

mei 2018

Toen maakte

God de Heer
de mens.

Hij vormde
hem uit stof,
uit aarde,

en blies hem
levensadem
in de neus.

Zo werd de
mens een
levend

wezen.

Genesis 2, 7

Als aarde en hemel voltooid zijn
met alles en alles,
komt God uit zijn verborgenheid tevoorschijn.
Hij daalt af
langs de ladder
van het licht
en knielt neer op de grond:
vochtige aardegrond
leem, doordesemd van dauw.
Hij hoort de roep van de klei in zich
en uit die leem
kneedt hij 'een mens'.
Hij buigt zich over dat mensengezicht
en ademt diep
en blaast levensadem in zijn neus.
Zo werd de mens
een levende ziel ...

De tuin
met al zijn

elementen staat beeld voor
de heilige grond
van ieder van onze scholen,
waar mensen mogen
creëren en verbeelden,
vormgeven, scheppen,
wonder-wijzen,
co-designer zijn,
adem tot volheid-van-leven geven.
Zacht kneden met liefde en geduld, véél!

Anderen oproepen
– de levensadem inblazen –
om mens te worden, ten volle!

Alle mensen zijn geschapen
om zich te vormen.
Wij, onderwijsmensen,
worden opgeroepen om
– in het spoor van onze stichters en bezielers –
elkaar, kinderen, jongeren
daarbij te helpen.
Competent voor de samenleving van morgen:
met een ziel
én met een hart.

God de Heer bracht
de mens in de tuin
van Eden
om die te bewerken
en erover te waken.
Genesis 2, 15

Creativiteit wekken

Leidinggeven is een creatieve taak die tot doel heeft in medewerkers creativiteit te wekken. Secretan zegt dat een leidinggevende zijn medewerkers moet bezielen. Dat is een ander beeld voor 'uit mensen leven naar buiten lokken'. Leidinggeven is veel meer dan reageren op fouten van medewerkers. Leidinggeven is iets actiefs. Het vraagt fantasie, fijngevoeligheid voor dat wat in de ander tot leven wil komen. Een manier om leven te wekken kan zijn, medewerkers de betekenis van hun werk duidelijk te maken. Iemand die aan het technische product 'pacemaker' werkt, is misschien niet erg gemotiveerd. Maar wie zich ervan bewust is dat daardoor minder mensen sterven, zal, door die gedachte bezield, zorgvuldig en van harte z'n werk doen. Een leider is iemand die verder kan kijken dan het werk van alledag, die zijn medewerkers voortdurend bewust maakt van de zin van hun werken en zijn visie met hen deelt. Zo wekt hij in medewerkers nieuwe mogelijkheden, nieuwe energie en fantasie voor andere oplossingen, om mensen nog beter van dienst te zijn. Voor mij is creativiteit, de belangrijkste eigenschap van een moderne leider. Wie zelf niet creatief is, moet op z'n minst zorgen voor een klimaat van creativiteit ..., waarin zich vernieuwende strategieën kunnen ontwikkelen. Creativiteit is voor mij het kenmerk van spiritualiteit. Creatief leidinggeven en het ontwikkelen van fantasie zijn in mijn beleving expressies van de spirituele dimensie van het leiderschap ... Creativiteit en fantasie zijn voor een deel ook te leren. Daarom vind ik het zo belangrijk dat leidinggevendenden steeds weer bereid zijn zich samen met anderen te laten bijscholen om elkaar te inspireren.

© Anselm Grün, Bezielend leidinggeven. Impulsen uit de Regel van Benedictus van Nursia. Ten Have, 2016 (11de druk), blz. 64-65.

*Stil worden is aarden:
je eigen leven
als klei in de vingers nemen en beseffen
dat er meer in zit
dan je kon vermoeden ...*

God,
– lieve Boetseerder –

een brok klei
is als teken
van ons verlangen
om ons
door uw hand
te laten richten en boetsen.

Wakker in ons
de creativiteit aan.
Laat de verbeelding
onze geest bewonen
en door onze aderen stromen.

Beziel ons
met het vuur van uw geest,
zodat ons vormingswerk
duurzaam mag zijn
en aan de toekomst
– breekbaar maar hoopvol –
alle kansen geeft.

Lieve boetseerder, God,
adem ons open.
Wees hier en nu
opnieuw verbeeldingskracht.
Geef taal en toon aan dromen.
Geef stem aan wat verborgen bleef.
Laat hier uw Rijk maar komen.
Amen.